SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 3 (184), marzec 2012
ISSN 1730-5187

Zgromadzenie Ogólne ZMP

Poprawa relacji

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

VIII W 2011 roku po raz pierwszy w dziejach odrodzonego Związku środki, którymi dysponował ZMP, osiągnęły 9,5 mln zł, przy czym składki członkowskie stanowiły mniej niż 40% wpływów (3,6 mln zł). Dzięki znacznym środkom pozyskanym z innych źródeł poszerzono zakres działalności obejmującej m.in. monitoring rozwoju miast i wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami.

XI Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, które odbyło się w Poznaniu 17 lutego br. przyjęto stanowiska w sprawie systemu wyrównawczego dochodów JST i zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

XV Profesjonalizacja zarządzania w samorządach i wzrost satysfakcji odbiorców usług, czyli mieszkańców, to zasadnicze cele ogłoszonego już po raz szósty przez Związek Miast Polskich wraz z partnerami ogólnopolskiego konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania".

KRONIKA KRAJOWA

X Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej, które odbyło się 22 lutego br. samorządowcy nie zgodzili się na zaproponowane przez ministerstwo finansów propozycje limitu deficytów sektora samorządowego, mimo że ministerstwo znacznie złagodziło zapisy nowelizacji ustawy o finansach publicznych.

XIV Konsorcjum złożone ze Związku Miast Polskich (lidera projektu), Śląskiego Związku Gmin i Powiatów oraz Instytutu Rozwoju Miast po raz drugi wygrało przetarg na prowadzenie działalności Krajowego Punktu Kontaktowego URBACT II na obszarze Polski.

WSPÓŁPRACA JST Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

XII Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi napotyka wciąż wiele barier, a jej jakość nie jest zadowalająca – to jeden z głównych wniosków, jakie sformułowano podczas konferencji „Model współpracy", która odbyła się 21 i 22 lutego 2012 r. w Warszawie. Konferencja podsumowała systemowy projekt „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy".

Na okładce: Obrady XXXIII Zgromadzenia Ogólnego ZMP.

XXXIII Zgromadzenie Ogólne ZMP

Poprawa relacji

XXXIII Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich, które 8 i 9 marca obradowało w Karpaczu, przyjęło założenia programowe działania Związku na 2012 rok. Podczas spotkania ponad 150 delegatów z polskich miast dyskutowało o finansach i oświacie, ale także o bieżących problemach miejskich samorządów.

Ryszard Grobelny, prezes ZMP, który w imieniu Zarządu Związku złożył sprawozdanie z działalności w 2011 roku podkreślał, że podczas ubiegłorocznej walki o poprawę finansów miast zaszły dwie zmiany na lepsze. Z jednej strony, postawa Ministerstwa Finansów sprawiła, że środowisko samorządowe zjednoczyło się, z drugiej zaś, to samo ministerstwo stało się sojusznikiem samorządów w kwestii pilnowania innych resortów, by nie nakładano na JST nowych zadań bez przekazywania na nie środków.

– *Choć sprawozdanie jest bogate w różne tematy i przykłady aktywności Związku, w naszej działalności dominowały kwestie finansowe* – mówił prezydent Poznania.

Zgromadzenie Ogólne postanowiło w br. sfinalizować trzy główne działania podjęte w obronie finansów miast. Chodzi o złożenie w Sejmie samorządowego (obywatelskiego) projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach, a także skierowanie pozwu zbiorowego o zwrot bezprawnie zmniejszonej dotacji na zasiłki stałe. Udzielone też zostanie wsparcie dla Stargardu Szczecińskiego w Trybunale Konstytucyjnym w sprawie ustawy o pieczy zastępczej. (O założeniach programu działania Związku w 2012 roku piszemy na stronie IV).

Nowe otwarcie

Gościem Zgromadzenia Ogólnego był minister administracji i cyfryzacji **Michał Boni.** Przedstawił listę priorytetów samorządowych swojego resortu.

– *Uznałem, że wątek samorządowy – a więc poprawy i wzmocnienia współpracy z samorządem terytorialnym – jest dla mojego resortu szczególnie ważny* – powiedział.

Po spotkaniach, jakie minister Boni odbył w grudniu ub.r. i w styczniu tego roku z korporacjami samorządowymi w ministerstwie powstała lista priorytetów samorządowych, z których za kluczowy minister uważa priorytet pod nazwą sprawne państwo.

– *W kontekście samorządu trzeba wskazać wagę nowych relacji* – mówił. – *Istotne jest, by z myślą o rolach administracji publicznej – rządowej i samorządowej – wprowadzać nowe mechanizmy budowania społeczeństwa informacyjnego. Warto jednak odnotować, że społeczeństwo informacyjne już istnieje, więc administracja musi za nim nadążyć.*

Obecny na spotkaniu minister Michał Boni zapowiedział szereg działań zmierzających do poprawienia relacji między rządem a samorządem terytorialnym.

Michał Boni przyznał, że trudno mówić o rozwoju, dobrym zarządzaniu, realizowaniu usług publicznych bez rozwiązania problemów finansowych samorządów.

– *Samorząd stanowi część administracji publicznej, realizuje wielką część jej zadań, ale nadszedł czas, by na nowo wzmocnić rangę samorządu w ramach tej administracji* – przekonywał. – *Dlatego potrzeba obecnie rzetelnej debaty na temat kondycji ustrojowej samorządu. Należy przyjrzeć się wszystkim jego szczeblom – jak funkcjonują i czy są dobrze wyposażone, by realizować swoje zadania*.

Szef MAC uważa, że relacje i kooperacja między samorządem i rządem muszą ulec wzmocnieniu. Oprócz poprawy funkcjonowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego minister chciałby prowadzić systematyczne konsultacje z korporacjami samorządowymi. Jego resort chce być rzecznikiem spraw samorządowych w rządzie, ale oczekuje, że JST będą rzecznikami reform przeprowadzanych przez rząd. Chodzi o realne reformy, realizowane z uwzględnieniem możliwości finansowych budżetu państwa i samorządów.

Nowoczesne zarządzanie publiczne

Jako że XXI wiek należy do metropolii, uznawanych za główne ośrodki wzrostu, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji zamierza przeprowadzić debatę i wypracować rozwiązania ustrojowe dotyczące obszarów metropolitalnych, a następnie przygotować zieloną księgę debaty metropolitalnej. Głównym celem tego dokumentu będzie wskazanie podstawowych dylematów i możliwości dotyczących reformy metropolitalnej. Po konsultacjach zostanie przygotowana propozycja konkretnych rozwiązań prawnych w ramach białej księgi. Ponadto minister Boni zapowiedział podjęcie wspólnie z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego działań na rzecz wprowadzenia w Polsce Krajowej Polityki Miejskiej.

Kolejnym priorytetem samorządowym ministerstwa jest tzw. nowe zarządzanie publiczne. Aby efektywnie dostarczać usługi publiczne przy zastosowaniu nowoczesnych narzędzi zarządzania publicznego, potrzebne są – zdaniem ministerstwa – zmiany w statystyce publicznej umożliwiające połączenie zasobów informacji, a także ekspertyzy i działania analityczne dotyczące najważniejszych problemów JST, debata na temat standaryzacji usług i zwiększenie swobody wykonywania zadań publicznych.

Ministerstwo zamierza także wzmocnić proces informatyzacji administracji publicznej, przy czym zdaje sobie sprawę z tego, że nie da się tego zrobić bez współpracy z JST. Dlatego planuje wprowadzenie jasnych zasad współpracy (tzw. linia współpracy) między administracją rządową a samorządami w zakresie informatyzacji. Dla poprawy przepływu informacji i koordynacji działań między oboma sektorami ministerstwo chce na bieżąco przekazywać informacje na temat realizowanych i planowanych działań w zakresie informatyzacji, prowadzić systematyczne konsultacje dotyczące wprowadzania kolejnych usług oraz uaktywnić Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego KWRziST w kwestii informatyzacji administracji publicznej. Mają zostać ponadto uporządkowane działania – od tych w zakresie informatycznej po dotyczące budowy społeczeństwa informacyjnego. Będzie przeprowadzony audyt usług publicznych wykonywanych za pomocą Internetu, usprawnieniu ulegnie funkcjonowanie ePUAP-u. Minister zapowiada też wprowadzenie przedstawiciela JST do Rady Informatyzacji.

– *W ostatnich latach zagubiliśmy pozytywną synergię działań między rządem a samorządem terytorialnym* – powiedział, podsumowując imponującą listę zamierzeń szef resortu administracji i cyfryzacji. – *Sytuację trzeba odwrócić i zacząć budować lepszą kooperację, lepszą harmonię, bo od tego zależy rozwój kraju*.

Delegaci zgromadzeni w Karpaczu przyjęli m.in. sprawozdanie Zarządu z działalności w ub.r. *Fot. 2 x E. Parchimowicz*

„Oskubywanie" społeczności lokalnych

Nowym otwarciem w wielu dziedzinach nazwał zamierzenia MAC goszczący na obradach Zgromadzenia Ogólnego **profesor Michał Kulesza.** Apelował jednak, by nie zapominać, że ustrój samorządu jest aż i tylko formą zarządzania. Podstawą zaś systemu jest społeczność lokalna, która na poziomie gminy i powiatu stanowi autentyczną materię społeczną ukształtowaną przez wieki. Profesor z niepokojem mówił o obserwowanym obecnie „oskubywaniu" społeczności lokalnych z licznych instytucji służących do ich obsługi.

– *Jeżeli po kraju krążą pytania, czy będą likwidowane powiaty, to pokazuje to pewne napięcie w środowisku, spowodowane tym, co dzieje się w ostatnich dwunastu latach* – mówił Michał Kulesza. – *System samorządowy wpada w zapaść. Obie reformy były przeprowadzone dobrze, ale system wymaga stałej modernizacji. Doktryna modernizacyjna musi mieć fundament. Jest nim społeczność lokalna*.

Gość spotkania przyznał, że głównym warunkiem powodzenia imponującego planu przedstawionego przez Michała Boniego jest poprawa relacji.

Śmieci i perspektywa finansowa UE

Spotkanie w Karpaczu było okazją do rozmowy na temat dwóch innych ważnych dla miast kwestii. **Michał Rżanek,** przewodniczący Komisji Gospodarki Komunalnej ZMP, omówił stan wdrażania zmian w ustawie śmieciowej, natomiast **Arkadiusz Godlewski,** przewodniczący Rady Miejskiej w Katowicach, przedstawił sytuację miast w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014–2020. Obie prezentacje dostępne są na stronie internetowej www.zmp.poznan.pl.

W trakcie zjazdu przeprowadzono wybory uzupełniające do Zarządu ZMP. Nowym członkiem 25-osobowego Zarządu została prezydent Zgierza **Iwona Wieczorek.** Przyjęto również sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2011 roku i wykonania budżetu oraz projekt budżetu na rok 2012.

EWA PARCHIMOWICZ

Po pierwsze sprawy systemowe

Działania ZMP w 2012 roku

Delegaci na Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich zawarli założenia programu działania Związku w roku 2012 w siedemnastu punktach. Zdecydowana większość z nich dotyczy kwestii systemowych.

Reprezentanci miast zdecydowali się sfinalizować trzy główne działania podjęte w obronie finansów miast: skierować do parlamentu samorządowy (obywatelski) projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST, wystosować pozew zbiorowy o zwrot bezprawnie zmniejszonej dotacji na zasiłki stałe i udzielić wsparcia Stargardowi Szczecińskiemu w Trybunale Konstytucyjnym w sprawie ustawy o pieczy zastępczej. Postanowiono ponadto wesprzeć starania Ministerstwa Rozwoju Regionalnego o nadanie właściwej rangi polityce miejskiej i sfinalizować prace nad projektem ustawy o rewitalizacji. Delegaci chcą też podjęcia prac nad niezbędnymi zmianami w systemie oświaty i anachronicznej Karcie Nauczyciela. Szczególną uwagę chcą poświęcić problemom wychowania przedszkolnego.

W 2012 roku kontynuowane będą starania o udział JST w podatku VAT. Za minimum przyjęto zwrot VAT inwestycyjnego. Podjęte zostaną prace nad modyfikacją Prawa zamówień publicznych i prace nad przepisami dotyczącymi mieszkalnictwa komunalnego.

Związek będzie ponadto upowszechniał dobre praktyki w zakresie klauzul społecznych i kontynuował starania na rzecz krajowego programu rozbudowy dróg lokalnych.

Jeśli chodzi o pakiet spraw szczegółowych (interwencyjnych), delegaci postanowili kontynuować wsparcie dla miast w zakresie nowych rozwiązań ustawowych, w tym wdrażania nowej ustawy śmieciowej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi i rozwoju ekonomii społecznej. Kontynuowane będą działania obejmujące przygotowania miast do nowej perspektywy finansowej UE. Jako jeden z tegorocznych tematów prac Grup Wymiany Doświadczeń pojawią się problemy miast granicznych, w tym transgranicznego transportu publicznego.

Kolejne kwestie do rozwiązania to problem zamierzonej likwidacji sądów rejonowych w ponad 100 miastach powiatowych, zmiany przepisów dotyczących SSE, nakazu publikowania ogłoszeń w prasie i związanych z tym kosztów.

Zgromadzenie Ogólne zdecydowało ponadto o kontynuowaniu starań o pozyskanie nowych projektów realizowanych dla miast i wspólnie z miastami – w zakresie monitoringu, a zwłaszcza jakości lokalnych usług publicznych, strategicznego zarządzania rozwojem obszarów miejskich, a także współpracy zagranicznej.

(EPE)

Nowy członek Zarządu

Zgromadzenie Ogólne ZMP na spotkaniu w Karpaczu 9 marca 2012 r. wybrało prezydent Zgierza na członka Zarządu Związku.

Dr Iwona Wieczorek (ur. 07.06.1967 r. w Zgierzu) od 2010 roku jest prezydentem Zgierza. Jest absolwentką tamtejszego LO im. Stanisława Staszica, ukończyła studia na kierunku Organizacja i Zarządzanie na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ. Stażystka Ecole Supérieure de Commerce de Marseille-Provence, otrzymała certyfikat konsularny wydany przez Le Centre de Formation de la Chambre de Commerce et d'Industrie de Lyon. W 1999 roku obroniła tytuł doktora nauk ekonomicznych. Pracowała w Katedrze Analizy i Strategii Przedsiębiorstwa Uniwersytetu Łódzkiego, następnie w Katedrze Pracy i Polityki Społecznej. Była opiekunem specjalności Zarządzanie Zasobami Ludzkimi i Ekonomia Menedżerska. Uczestniczyła w kilkudziesięciu międzynarodowych konferencjach, sympozjach, seminariach. Jest autorką ponad 40 artykułów i opracowań naukowych. Ma doświadczenie związane z realizacją projektów UE.

Ponieważ sama zmagała się z chorobą nowotworową, społecznie prowadziła w Zgierzu akcję bezpłatnych badań mutacji genu BRCA1 odpowiedzialnego za raka piersi i jajnika.

(EPE)

Zarządzanie Miastem 2012

15 i 16 marca 2012 r. w Katowicach odbyła się Międzynarodowa Konferencja „Zarządzanie Miastem 2012". Zorganizował ją już po raz szósty tradycyjnie poseł do PE Jan Olbrycht we współpracy z partnerami: Związkiem Miast Polskich, Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów, Górnośląskim Związkiem Metropolitalnym i miastem Katowice.

W tym roku konferencja poświęcona była dwóm głównym zagadnieniom: przyszłości miast i odpowiedzi planowania przestrzennego na nowe wyzwania, a także obecności miast w polityce spójności Unii Europejskiej na lata 2014–2020. W tym ostatnim kontekście pojawił się temat polskiej i europejskiej polityki miejskiej. Na wspólnym posiedzeniu Komisji Polityki Europejskiej i Współpracy Zagranicznej oraz Polityki Miejskiej i Rozwoju Miast ZMP, a także Komisji ds. Unii Europejskiej i Grupy Roboczej ds. Polityki Miejskiej Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wypracowane zostało w tej sprawie stanowisko polskich miast, które następnie zaprezentowano na Konferencji w obecności przedstawiciela Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Obszerną relację z Konferencji zamieścimy w kolejnym wydaniu „Samorządu Miejskiego".

(EPE)

Stanowisko

Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich w sprawie finansów podsektora samorządowego na tle deficytu sektora finansów publicznych

W ostatnich kilku latach deficyt sektora finansów publicznych znacznie wzrósł. W tym samym czasie wzrósł także, jednak w znacznie mniejszym stopniu, deficyt JST – na skutek **silnego wzrostu poziomu inwestycji publicznych,** w części związanych z wykorzystaniem funduszy europejskich.

Stan ten obrazują poniższe zestawienia (dane wg MF, w mld PLN):

Rok	2008	2009	2010	2011
Deficyt JST planowany	13,60	22,60	25,76	21,25
Deficyt JST wykonany	2,61 (19,2%)	13,0 (57,5%)	15,0 (58,1%)	10,3 (48,5%)
Deficyt JST/PKB [w %]	0,15	0,95	1,05	0,7*
Deficyt SFP/PKB [w %]	3,6	7,2	7,8	5,6*

* prognozowane wykonanie

Rok	2008	2009	2010	2011
Deficyt budżetów JST	2,6	13,0	15,0	10,3
Wydatki inwestycyjne JST	31,2	43,1	44,2	42,4
Deficyt budżetu państwa	24,4	23,8	44,6	bd
Wydatki inwestycyjne BP	14,9	14,7	15,4	bd

Jak widać, ***złota reguła finansów publicznych*** (podstawa traktatu z Maastricht), dopuszczająca deficyt wyłącznie jako źródło finansowania wydatków inwestycyjnych, jest u nas przestrzegana tylko przez JST.

Przyczyny wzrostu deficytu podsektora samorządowego

W dorocznym sprawozdaniu z wykonania budżetów samorządowych w roku **2009** Ministerstwo Finansów identyfikuje następujące przyczyny wzrostu deficytu JST:

1) **zmniejszenie dochodów własnych,** w tym zwłaszcza udziału JST w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT – o 5,5%, CIT – o 11,5% w stosunku do roku poprzedniego),
2) **wzrost wydatków** ogółem, w tym zwłaszcza wydatków **majątkowych** (o 35,1% w stosunku do roku poprzedniego; wydatki bieżące wzrosły tylko o 10,1%).

W roku **2010** wpływy samorządów z PIT i CIT **zmalały po raz kolejny** – odpowiednio o 0,3% i 7,5% w stosunku do roku 2009.

Spadek dochodów z PIT był **wynikiem zmian w ustawie,** przegłosowanych w latach 2006–2007 (ulgi prorodzinne, zmiana stawek podatku), a spadek CIT – efektem spowolnienia gospodarczego.

Przyczyny zwiększenia deficytu podsektora samorządowego są jednak szersze. Oprócz wyżej wymienionego spadku dochodów z PIT (głównie gminy) i CIT (głównie regiony) miało miejsce **pogłębienie deficytu** podsektora samorządowego w rezultacie:

a) **przekazania nowych zadań bez środków finansowych na ich realizację;**

b) **wzrostu kosztów wykonywania zadań w wyniku zmian prawnych,** w tym zwłaszcza:

– w ustawie Karta Nauczyciela, ustawie o systemie oświaty i ustawie o pomocy społecznej,

– wzrost stawki VAT (z 22 do 23%) i składki na ubezpieczenia społeczne (o 2%);

c) **spadku dochodów własnych w wyniku zmian ustawowych** (głównie hojnie udzielane przez sejm ulgi i zwolnienia w podatku od nieruchomości).

Były to więc przyczyny leżące **poza podsektorem samorządowym.** Wiedząc o tym, zwróciliśmy się do rządu już w 2008 roku o podjęcie rozmów w sprawie stabilizacji finansów JST. Niestety, powołany w tym celu zespół „strategiczny" w krótkim czasie przestał się spotykać.

Obecny stan prawny i proponowane zmiany

Obserwowane już i widoczne w WPF na kolejne lata zmniejszenie deficytu JST, jest wynikiem wchodzących właśnie do obiegu prawnego zmian w ustawie o finansach publicznych, które znacznie ograniczają możliwość generowania nowego deficytu, poprzez odniesienie limitu zadłużenia wprost do możliwości jego spłaty. Te zmiany (art. 243 ustawy) **gwarantują** tak **silne ograniczenie deficytu JST,** że wprowadzanie dodatkowych ograniczeń jest **całkowicie zbędne.**

Negatywne skutki gospodarcze i społeczne osłabienia finansów JST

Ustawiczne osłabianie finansów JST, obserwowane w latach 2006–2011, w najbliższych latach spowoduje konieczność radykalnych zmian w wydatkach miast, które jest już widoczne w przyjętych wieloletnich prognozach finansowych. Widać z nich, że ograniczenia dotyczą przede wszystkim wydatków inwestycyjnych.

Planowane przez JST znaczne **zmniejszenie poziomu wydatków inwestycyjnych:**

– **spowolni rozwój lokalny i regionalny,** a niektóre inwestycje staną się mniej efektywne przez wydłużenie czasu ich realizacji,

– znacząco **zmniejszy dochody budżetu państwa** (spadnie podatek VAT oraz inne podatki generowane przez lokalne i regionalne inwestycje), a więc pogłębi deficyt podsektora rządowego,

– **ograniczy możliwość wykorzystania funduszy UE** przez podsektor samorządowy zarówno w obecnej (w tym rezerwa wykonania), jak i nowej perspektywie finansowej,

– może spowodować **konieczność rewizji zawartych umów** z wykonawcami inwestycji, w tym także dotyczących wykorzystania środków z funduszy UE, ze wszystkimi konsekwencjami.

Niestety w wielu wypadkach zawarte umowy i inne okoliczności wymuszą podejmowanie działań oszczędnościowych kosztem **jakości i dostępności lokalnych usług** publicznych dla mieszkańców.

Oczekiwania Związku Miast Polskich

Raz jeszcze stwierdzamy, że **rząd powinien** – we współpracy z JST – **pilnie przygotować takie zmiany ustawowe, które:**

– **ograniczą przyczyny powstawania deficytu podsektora samorządowego.** Trzeba wyeliminować nieuzasadnione koszty realizacji zadań i zbędne ulgi w podstawowym dochodzie własnym gmin – podatku od nieruchomości (wg opracowania MF ulgi ustawowe powodują ubytek ok. 6 mld zł rocznie, tzn. 30% bazy),

– **zrekompensują ubytki w dochodach JST, które nastąpiły w wyniku zmian ustawowych.**

Podejście Ministra Finansów, który – zamiast rozmawiać z nami o poprawie wydajności osłabionego systemu finansów JST – pragnie nam jedynie (i to bez potrzeby) administracyjnie ograniczyć poziom deficytu, **jest nieodpowiedzialne.** Domagamy się podjęcia prac nad zmianami w ustawie o dochodach JST, które co najmniej spełnią dwa główne postulaty, wymienione powyżej.

Karpacz, 9 marca 2012 r.

Stanowisko

Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich w sprawie systemu wyrównawczego dochodów JST

1. System wyrównawczy, przewidziany w art. 9 ust. 5 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego, ma na celu zapewnienie zasilania finansowego JST, adekwatnego do zakresu nałożonych ustawami zadań. Ma on zastosowanie w stopniu uzależnionym od zróżnicowania systemu dochodów własnych JST w danym kraju. Jego znaczenie jest tym większe, im silniejszy jest stopień decentralizacji zadań i finansów publicznych, dlatego jest on szczególnie rozbudowany w tych krajach, w których stopień decentralizacji jest największy. Systemy dochodów własnych JST, poza podatkami lokalnymi, są zwykle oparte na podatkach dochodowych, z których wpływy są bardzo zróżnicowane terytorialnie i tylko w niewielkim stopniu zależą od decyzji władz lokalnych.

2. Ustawa o dochodach JST z 2003 roku obejmowała m.in. zastąpienie części subwencji i dotacji dochodami własnymi, w postaci wzrostu udziałów gmin, powiatów i województw w podatkach PIT i CIT. Spowodowało to wzrost zróżnicowania potencjału dochodowego JST – i to w zakresie tych dochodów „własnych", na których wydajność samorządy mają znikomy wpływ. W związku z tym nastąpiło równocześnie rozbudowanie systemu wyrównawczego, którego celem było częściowe zniwelowanie zbyt dużych różnic w poziomie dochodów własnych. **Taki system jest niezbędny.**

3. Obowiązujący dziś system wyrównawczy został skonstruowany w warunkach roku 2003, z uwzględnieniem ówczesnej wydajności podatków PIT i CIT. W międzyczasie dokonano istotnych zmian w podatku PIT, które znacznie zmniejszyły jego wydajność, a światowe procesy gospodarcze spowodowały zmniejszenie wydajności podatku CIT. Dodatkowo system jest zniekształcony przez dwuletnie opóźnienie jego obliczania, co przy obecnej dynamice zmian w gospodarce wypacza jego działanie. Stan systemu wyrównawczego na ogólnym tle finansów JST przedstawia poniższa tabela.

Widać wyraźnie, że wzrost wpłat **„janosikowego"** jest **szybszy niż wzrost dochodów,** a zwłaszcza dochodów własnych JST. Efekt „spóźnienia" powoduje dodatkowo, że największy **wzrost wpłat nastąpił w latach wyraźnego spadku dochodów własnych,** który najbardziej dotknął największych płatników „janosikowego": Warszawę i Mazowsze.

Dodatkowe analizy wykazują, że w ostatnich latach system wyrównawczy działa **zbyt głęboko,** to znaczy nie tylko spłaszcza różnice występujące w dochodach własnych, ale je odwraca, co na pewno nie było intencją ustawodawcy przy uchwalaniu ustawy.

Widać więc, że system wyrównywania dochodów JST w Polsce **wymaga dziś znacznej korekty,** która jednak **powinna być oparta na wynikach rzetelnej analizy danych** o finansach gmin, powiatów i województw.

4. Przy korygowaniu systemu wyrównawczego dochodów JST trzeba – poza wyżej wymienionymi – **wziąć pod uwagę następujące okoliczności:**

a) system powinien odpowiednio:
- korygować zróżnicowanie dochodów JST i równocześnie
- uwzględniać różnice w kosztach realizacji zadań gmin, miast, powiatów i województw,

zgodnie z brzmieniem art. 9 ust. 5 EKSL: ***„Ochrona społeczności lokalnych, finansowo słabszych, wymaga zastosowania procedur wyrównawczych lub działań równoważących, mających na celu korygowanie skutków nierównego podziału potencjalnych źródeł dochodów, a także wydatków, jakie te społeczności ponoszą".***

Polski system wyrównawczy uwzględnia aspekt kosztów realizacji pozornie takich samych zadań **w zdecydowanie niewystarczającym stopniu.** Przy ich uwzględnianiu zwykle stosuje się jako kryterium liczbę mieszkańców jednostki, a także kryteria dodatkowe, w tym zwłaszcza stołeczność (narodową, regionalną, subregionalną).

Przy korygowaniu polskiego systemu trzeba także **uwzględnić fakt,** że istnieje dziś drugi istotny, choć dotąd pomijany przy rozmowie o mechanizmach wyrównawczych, składnik: **bardzo silny mechanizm wyrównawczy w części oświatowej subwencji ogólnej** (usprawiedliwiony dla szkół podstawowych, jednak bezzasadny dla gimnazjów).

b) System **musi być sprawiedliwy:** dziś korzystają z niego m.in. bardzo zamożne jednostki (np. korzystające z renty lokalizacyjnej, nieuwzględnianej w kryteriach), które jednocześnie znacząco zmniejszają i tak niskie podatki i opłaty lokalne.

5. Obywatelski projekt zmian w systemie wyrównawczym, jakkolwiek wynikający z uzasadnionych obserwacji dotyczących wad obecnego systemu, **nie może uzyskać naszego poparcia** z dwóch bardzo ważnych powodów:

Wpłaty JST do budżetu państwa w latach 2004–2010 (mln PLN)

Rok	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Województwa	RAZEM	Dochody razem Do [mld]	Dochody własne Dw [mld]	Udział Dw/Do [%]
2004	120,0	42,1	680,7	380,5	1223,3	91,5	47,1	51,5
2005	128,6	41,4	721,7	314,5	1206,2	102,9	54,9	53,4
2006	162,7	55,5	828,5	637,7	1684,4	117,0	62,9	53,8
2007	167,0	76,8	978,4	642,3	1864,5	129,8	74,1	57,1
2008	188,9	96,4	1158,8	725,3	2169,4	142,6	78,3	54,9
2009	200,5	129,1	1481,9	890,9	2702,4	154,8	75,3	48,6
2010	204,8	137,6	1428,2	955,6	2726,2	162,8	78,6	48,3

1) proponowane zmiany w obliczaniu wpłat jednostek do systemu wyrównawczego nie są oparte na wyliczeniach, które brałyby pod uwagę powyższe elementy diagnozy i inne wskazane okoliczności (art. 9 ust. 5 EKSL), a skutki szacuje się na **900 mln zł,**
2) projekt zakłada powstanie z wpłat swoistego funduszu celowego, którego dysponowanie miałoby charakter uznaniowy (a więc nieobiektywny, naturalnie podatny na różne czynniki subiektywne, a nawet naciski), choć w pozornie kontrolowanej formie konkursu; spowoduje to **całkowite wypaczenie** sensu systemu wyrównawczego, który – odpowiednio zmieniony – musi obiektywnie i automatycznie korygować systemowe zróżnicowanie JST (obcinać „kominy" i wypełniać niedobory).

6. Projekt komisyjny sprowadza się do zmniejszenia wpłat do budżetu w stopniu, którego skutki stanowiłyby w warunkach roku 2012 kwotę aż **1,2 mld zł** (wg MF), co **nie może być zaakceptowane bez uzupełnienia systemu z innych źródeł.** Ponadto zaproponowane współczynniki przeliczeniowe nie są zróżnicowane w stopniu odpowiadającym różnicę kosztów wykonywania zadań. Doświadczenia państw, które stosują takie współczynniki, wskazują na zasadność innej ich gradacji.

7. Biorąc pod uwagę inicjatywy zmian systemu wyrównawczego, formułowane w samym środowisku samorządowym, **należy:**

- pilnie przeprowadzić rzetelną analizę funkcjonowania mechanizmów wyrównawczych w zmienionych warunkach prawnych (PIT) i gospodarczych (CIT),
- **wprowadzić do obecnego systemu korekty,** które przywróciłyby zgodne z intencjami ustawodawcy zasady jego działania, uzupełnione o kryteria dotyczące kosztów realizacji zadań w różnych typach i kategoriach JST.

Karpacz, 9 marca 2012 r.

Stanowisko

Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich w sprawie niedopuszczalności pozbawiania społeczności lokalnych podstawowych instytucji zapewniających ich obsługę

Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich wskazuje, że Konstytucja RP ustanawia obywateli i ich społeczności lokalne suwerenami w Rzeczpospolitej. Rządzący powinni tak urządzać struktury państwa, aby zapewniały one obywatelom dostęp do instytucji, które działają na ich rzecz i które świadczą wobec nich usługi o różnym charakterze.

W tym kontekście wyrażamy sprzeciw wobec zamiarów dokonywania pozornych oszczędności i tzw. racjonalizacji, polegającej na likwidacji instytucji, które mają służyć obywatelom. Nasz sprzeciw dotyczy nie tylko licznych sądów rejonowych w miastach powiatowych, ale także administracji i nadzoru budowlanego, inspekcji sanitarnej, weterynaryjnej itp. Domagamy się dokończenia procesu zespolenia administracji specjalnych w powiatach. Bez większych przeszkód udało się to zrobić w województwach, nie ma też żadnych racjonalnych przeszkód, by dokończyć ten proces w powiatach.

Polskie społeczności lokalne ukształtowały się na przestrzeni wieków. Nie ma powodu, dla których dostęp obywateli do instytucji publicznych świadczących im usługi stanowiące realizację ich praw obywatelskich, miałby być nierówny.

Karpacz, 9 marca 2012 r.

Stanowisko

Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich w sprawie miejsca polityki miejskiej w polityce rozwoju

Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich apeluje do władz centralnych o pilne dokonanie zmian w odpowiednim umiejscowieniu polityki miejskiej w polskiej polityce rozwoju.

W czasie, gdy trzy piąte Polaków mieszka w miastach, które są biegunami rozwoju, generują trzy czwarte PKB, ale także stanowią miejsca koncentracji wielu problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, polityka miejska stanowi „sprawę" nr 8 w dziale administracji rządowej, który nazywa się „budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa". Sprawą nr 7 w tym dziale jest gospodarka nieruchomościami, a nr 9a – rodzinne ogrody działkowe. Stanowi o tym art. 9a ustawy o działach administracji rządowej.

Ranga polityki miejskiej powinna być podobna jak np. rozwoju wsi, który od dawna ma rangę działu.

Uważamy, że jako dział polityka miejska łączy się najpełniej z rozwojem regionalnym – tym bardziej, że ma charakter terytorialny, dotycząc całych funkcjonalnych obszarów miejskich, a nie tylko miast jako jednostek podziału administracyjnego. Urbanizacja przebiega dziś w Polsce poza wszelką kontrolą i koordynacją właśnie dlatego, że polityka miejska nie ma odpowiedniej rangi, a w dodatku podlega dziś resortowi, który ponosi ogromną odpowiedzialność za fatalny stan tej polityki. Nawet w zakresie infrastruktury ani budownictwa resort ten nie podjął dotąd żadnej polityki dotyczącej specyficznych problemów obszarów zurbanizowanych.

Trzeba też przypomnieć, że to właśnie resort odpowiedzialny za dział „budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa" przyczynił się w decydującym stopniu do obecnego dramatycznego stanu polskiej, a zwłaszcza miejskiej przestrzeni, firmując **najgorszą i najbardziej korupcjogenną** ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uchwaloną w marcu 2003 roku przy sprzeciwie Związku Miast Polskich. Dlatego uważamy, że także gospodarka przestrzenna, mając charakter terytorialny, powinna być wyłączona z resortu, który od lat nie traktuje jej poważnie.

W interesie polskich miast apelujemy o:

– **nadanie polityce miejskiej rangi działu administracji rządowej,**

– **przypisanie tej polityki ministrowi rozwoju regionalnego,** zwłaszcza że właśnie jego resort opracował po raz pierwszy w dziejach Polski założenia polityki miejskiej, które stwarzają szansę na nadanie problematyce miast właściwej rangi w krajowej polityce rozwoju.

Karpacz, 9 marca 2012 r.

Działalność Związku Miast Polskich w 2011 roku

W 2011 roku po raz pierwszy w dziejach odrodzonego ZMP środki, którymi dysponował Związek, osiągnęły 9,5 mln zł, przy czym składki członkowskie stanowiły mniej niż 40% wpływów (3,6 mln zł). Dzięki znacznym środkom pozyskanym z innych źródeł poszerzono zakres działalności obejmującej m.in. monitoring rozwoju miast i wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami.

Lobbing legislacyjny, prowadzony za pośrednictwem Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, komisji sejmowych i senackich oraz Kancelarii Prezydenta RP, obejmował wiele spraw, z których najważniejszymi były:

– spór z ministrem finansów w sprawie procedury ograniczania nadmiernego deficytu,

– przywrócenie równowagi w drastycznie osłabionym systemie dochodów JST,

– nowy system zagospodarowania odpadów komunalnych,

– nowy system pieczy zastępczej,

– projekt „specustawy" o korytarzach przesyłowych,

– „prezydencki" projekt ustawy.

Ogółem Związek zaopiniował 50 projektów ustaw i 27 projektów rozporządzeń.

Realizowane były **projekty finansowane ze źródeł zewnętrznych,** obejmujące monitorowanie rozwoju miast i jakości usług publicznych oraz wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami:

- wzmocnienie potencjału instytucjonalnego miast w zarządzaniu lokalnymi usługami publicznymi („pierwszy projekt norweski", rozpoczęty w 2007 roku, zakończony w kwietniu 2011 r.),
- wymiana doświadczeń w zarządzaniu miejskimi usługami publicznymi (GWD 2, PO KL, rozpoczęty w styczniu 2011 r.),
- współpraca miast z organizacjami pozarządowymi (projekt systemowy MPiPS, rozpoczęty w lutym 2010 r., zakończony w lutym 2012 r.),
- cztery projekty dotyczące współpracy międzynarodowej (trzy rozpoczęte i zakończone w 2011 roku).

Organy, komisje, przedstawiciele

Sprawozdawczo-wyborcze Zgromadzenie Ogólne w Poznaniu (3–4 marca 2011 r.) wybrało władze Związku na nową kadencję, zwiększając w Statucie liczbę członków Zarządu do 25 osób. Zgodnie z ukształtowaną w połowie lat 90. tradycją, by zapewnić apolityczność władz, dokonano podziału miejsc w Zarządzie i Komisji Rewizyjnej dokładnie proporcjonalnie do przynależności delegatów (największą grupą polityczną w ZO są delegaci niezależni, którzy mają bezwzględną większość w jego składzie).

Prezesem Związku został ponownie **Ryszard Grobelny,** prezydent **Poznania.** W 2011 roku Zarząd ZMP spotkał się na 10 posiedzeniach w dziewięciu miastach: Poznaniu, Wieliczce, Katowicach, Nysie, Cieszynie, Kołobrzegu, Lublińcu, Łodzi i Warszawie.

W nowej kadencji działa **13 stałych komisji** (do których miasta zgłosiły prawie 600 osób): polityki miejskiej i rozwoju miast, małych miast, geodezji, gospodarki mieszkaniowej i przestrzennej, gospodarki komunalnej, administracji i bezpieczeństwa obywateli, edukacji, kultury, turystyki i sportu, polityki społecznej, finansów, polityki europejskiej i współpracy zagranicznej, partnerstwa i dialogu. Komisje odbyły 28 posiedzeń w 13 miastach.

Lobbing legislacyjny

Rok 2011 był czasem **sporu z ministrem finansów** w sprawie objęcia samorządów procedurą ograniczania nadmiernego **deficytu.** Minister ignoruje postulaty samorządów dotyczące podjęcia rzetelnego dialogu na temat przywrócenia równowagi w drastycznie osłabionym systemie zasilania finansowego JST.

W tej sytuacji Związek podjął prace nad przygotowaniem **własnego projektu ustawy** zmieniającej ustawę o dochodach JST, który w roku 2012 zamierza przedstawić **jako projekt obywatelski.**

W ubiegłym roku nastąpiło wreszcie uchwalenie postulowanych od wielu lat zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Trwa przygotowanie do wprowadzenia **systemu zagospodarowania odpadów komunalnych** po ośmiu straconych latach (w wyniku skutecznego oporu „lobby śmieciowego", któremu odpowiadał brak rozwiązań systemowych i brak kontroli). Związek podjął działania mające na celu wsparcie miast w tych przygotowaniach. Na bieżąco prowadzona jest współpraca z resortem środowiska w zakresie kształtu rozporządzeń do ustawy i innych problemów, w tym dotyczących interpretacji przepisów ustawy.

Nowa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie **pieczy zastępczej** została uchwalona przy całkowitym zlekceważeniu opinii organizacji samorządowych. Nastąpiło przekazanie gminom i powiatom nowych zadań bez przekazania środków finansowych na ich wykonanie. Jest to niezgodne z konstytucją i art. 7 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym. Ustawę zaskarżyła do Trybunału Konstytucyjnego Rada

W Forum Kultury, które Związek zorganizował wraz z władzami Zamościa, wzięło udział ponad stu przedstawicieli miast z całej Polski. *Fot. E. Parchimowicz*

Miasta **Stargard Szczeciński.** Z nowo powołanym przy Uniwersytecie Łódzkim Centrum Finansów Samorządowych uzgodniono wsparcie eksperckie dla Stargardu w tej sprawie. Jednocześnie Związek organizuje akcję poparcia wniosku Stargardu przez inne miasta. Obecnie w Sejmie trwają prace nad pilną nowelizacją tej ustawy, która ma złagodzić jej skutki finansowe, jednak nie w sposób systemowy, lecz doraźny.

Projekt „prezydencki" zawiera ważne, oczekiwane przez samorządy zmiany w ustawach ustrojowych (klauzule generalne, absolutorium, Senat, współpraca JST w zarządzaniu obszarami funkcjonalnymi) i kilku szczegółowych (drogi, ruch drogowy). Zarząd ZMP negatywnie zaopiniował część dotyczącą udziału obywateli w życiu publicznym, uzyskując zapowiedź wycofania się z tych propozycji.

W 2011 roku Związek powrócił do organizowania Zjazdów Gospodarczych Miast Polskich. Najważniejszym wydarzeniem ubiegłorocznego Zjazdu była konferencja poświęcona gospodarce odpadami.

Fot. E. Parchimowicz

Wymiana doświadczeń – projekty

System Analiz Samorządowych (SAS)

Jest to druga największa po norweskiej bazie KOSTRA taka baza danych w Europie. Zawiera ona obecnie ponad 1000 wskaźników w 12 dziedzinach, spośród których demografia, finanse, oświata, zrównoważony rozwój i współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmują wszystkie JST, a kultura, pomoc społeczna, mieszkalnictwo, gospodarka wodno-ściekowa, odpady komunalne, transport i drogi oraz efektywność energetyczna – tylko te miasta, które dostarczają dane do Biura ZMP. Baza jest powszechnie dostępna – może z niej korzystać każdy. Umożliwia konstruowanie własnych zestawień i wykresów, według zapotrzebowania określonego użytkownika.

Obecnie w przygotowaniu jest nowe narzędzie analityczne. System będzie generował gotowe **raporty o stanie miasta** w następujących dziedzinach: finanse, oświata, rozwój, współpraca z organizacjami pozarządowymi i demografia.

Grupy wymiany doświadczeń (projekt PO KL)

Grupy wymiany doświadczeń (GWD) to sprawdzona w projekcie norweskim i kontynuowana w PO KL metoda doskonalenia zarządzania miejskimi usługami publicznymi. Polega ona na analizowaniu stanu danej usługi w grupie kilku miast, z udziałem osób z różnych szczebli zarządzania, z wykorzystaniem danych i wskaźników SAS oraz wyników badań ankietowych satysfakcji odbiorców tych usług. Grupy pracują w ośmiu dziedzinach usług. Począwszy od 2007 roku uczestniczyło w nich ponad 600 osób z niemal 100 miast.

Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych

W ramach projektu systemowego MPiPS, z udziałem pięciu partnerów, udało się opracować niezwykle użyteczne narzędzie do oceny stanu współpracy danego miasta z organizacjami pozarządowymi – „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych". Będzie on bardzo przydatny w konstruowaniu, realizacji i ocenie programów współpracy miast z III sektorem, wprowadzonych powszechnie ustawowo kilka lat temu.

Współpraca miast z partnerami zagranicznymi

W 2011 r. zrealizowano cztery projekty, dotyczące:

– współpracy miast Polski i Niemiec (m.in. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej),

– współpracy miast Polski i Litwy (UE, Europe for Citizen),

– przekazania doświadczeń 11 miastom i Związkowi Miast Ukrainy (MSZ),

– Europejskiego Kongresu Miast Bliźniaczych w Rybniku (UE, Europe for Citizen).

Związek prowadzi także Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II, a jego przedstawiciele brali udział w wielu innych projektach i wydarzeniach międzynarodowych.

Konferencje i inne wydarzenia

Najważniejsze konferencje i wydarzenia w roku 2011 to:

- IX Kongres Miast Polskich, Lubliniec, 15–16 września,
- III Samorządowe Forum Kultury, Zamość, 16–17 czerwca,
- VIII Spotkanie Miast i Gmin Papieskich, Wieliczka, 15–16 kwietnia,
- V Zjazd Gospodarczy Miast, Poznań, 22–25 listopada,
- XV Spotkanie Biur Promocji Miast, Wieliczka, 13–14 października,
- Europejski Kongres Miast Bliźniaczych, Rybnik, 29 września – 1 października,
- Konferencja Polsko-Litewska, Augustów, 13–14 czerwca,
- Konferencja Polsko-Niemiecka „Partnerstwo – aktywne działanie", Münster, 30–31 maja.

Ponadto Związek współpracował przy organizowaniu wielu innych wydarzeń, w tym Festiwalu Promocji Miast i Regionów w Warszawie, Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Kato-wicach, Forum Regionów w Muszynie i dorocznego Rankingu „Rzeczpospolitej".

Konkursy „Samorządowy Lider Zarządzania"

Kolejne edycje Konkursu (pod patronatem Marszałka Senatu) umożliwiły identyfikację i upowszechnienie wielu innowacyjnych rozwiązań wprowadzonych w miastach. Są one opisane w internetowej Bazie Dobrych Praktyk (350 opisów, 650 tys. wejść).

Informacja i publikacje

– „Samorząd Miejski" – 11 numerów,
– e-Biuletyn – 21 wydań,
– nowoczesna strona internetowa,
– książka „Współpraca polskich i norweskich samorządów w ramach projektu *Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych*",
– książka „Badania jakości usług publicznych w samorządzie lokalnym",
– wydawnictwo multimedialne „Najważniejsze wydarzenia w miastach członkowskich ZMP w latach 1990–2010".

Pełny tekst sprawozdania jest dostępny na stronie www.miasta-polskie.pl

(JP)

Z Komisji Wspólnej ...

Limit deficytu nie do zaakceptowania

Samorządowcy nie zgodzili się na przedstawione przez ministerstwo finansów propozycje limitu deficytów sektora samorządowego, mimo że w znacznym stopniu złagodziło ono zapisy nowelizacji ustawy o finansach publicznych.

Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 22 lutego br., główną osią sporu była fundamentalna różnica zdań – przedstawiciele wszystkich korporacji samorządowych uznali, że obowiązujące zapisy wystarczająco ograniczają deficyt, który już dziś jest znacznie niższy od zaproponowanego w nowelizacji. W imieniu Związku Miast Polskich dyrektor Biura ZMP **Andrzej Porawski** poinformował, że właśnie z tego powodu Zarząd ZMP negatywnie zaopiniował projekt – *Skoro ustawowo nasze możliwości zadłużania są ograniczone, to deficyt nie wzrośnie, co widać z Wieloletnich Prognoz Finansowych. Po drugie, nie możemy się zgodzić na 60% limit zadłużenia, który został przecież zamieniony na nową procedurę, by była ona odnoszona do rzeczywistych możliwości spłaty* – uzasadniał. Dodał też, że nie ma zgody na wprowadzanie na stałe limitu deficytu, skoro przywoływany w Uzasadnieniu projektu ustawy Traktat z Maastricht uznaje wprowadzanie tego typu procedur jako przejściowe. W podobnym tonie wypowiadali się przedstawiciele pozostałych korporacji samorządowych.

Dlatego też zaproponowane przez wiceministerfinansów **Hannę Majszczyk** limity (w br. limit 10,5 mld zł – co jest zgodne z zaplanowaną przez JST wysokością deficytów, przy założeniu, że wyłączono z niego zakłady opieki zdrowotnej; na 2013 r. – 10 mld zł; na 2014 r. – 9 mld zł, czyli ok. 0,5% PKB; a od 2015 r. – limit już na stałe ma wynieść 0,5% PKB) zostały odrzucone przez stronę samorządową.

Jesteśmy na Titanicu?

Na negatywne stanowiska wszystkich związków ostro zareagował Współprzewodniczący Komisji Wspólnej ze strony rządowej, **Michał Boni,** który był przekonany, że po wpisaniu do nowej wersji projektu większości propozycji samorządowych, Komisja zaopiniuje go pozytywnie.

Obrady Komisji Wspólnej w sali kolumnowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. *Fot. H. Hendrysiak*

– *Przedstawiona interpretacja nie bierze w ogóle pod uwagę tego, co się dzieje w gospodarce światowej w obecnej chwili. Argumentacja, jaką państwo tutaj przestawiacie jest argumentacją z Titanica. Spieramy się o to, jaką kreację mamy założyć – bardziej dostosowaną do skromniejszych warunków czy nie, ale generalnie tańczymy dalej!* – krytykował. Przypomniał też, że wiosną ubiegłego roku samorządowcy zobowiązali się do szukania wspólnego rozwiązania, podobnie jak minister finansów. Zdaniem Boniego tak znaczne złagodzenie zaproponowanych przepisów w stosunku do tych z punktu wyjścia dowodzi, że strona rządowa dostrzega, jak wielki potencjał rozwojowy tkwi w samorządzie. Ostatecznie obie strony ustaliły, że projekt ustawy będzie dalej udoskonalany i ponownie zostanie zaopiniowaniy.

Priorytety MAC

Wcześniej minister Boni omówił listę priorytetów samorządowych ministerstwa administracji i cyfryzacji. Po konsultacjach ze wszystkimi korporacjami samorządowymi wyłonił sześć najważniejszych spraw: finanse samorządowe, realizację Strategii Sprawne Państwo, nowe relacje rząd – samorząd, politykę miejską i wreszcie nowe zarządzanie publiczne oraz informatyzację.

Do poprawki

Komisja Wspólna zaopiniowała blisko 40 projektów aktów prawnych, w tym negatywnie tylko projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nakłada na pracowników socjalnych nowe zadania związane z przeprowadzaniem rodzinnego wywiadu środowiskowego – bez zwiększenia środków. I choć jest to zadanie zlecone, opłacane przez administrację rządową, to samorządowcy chcą zwiększenia dotacji o kwotę potrzebną do przeprowadzenia 40–50 tys. wywiadów rocznie, bo o tyle właśnie zwiększyło się to zadanie.

Wśród 35 uzgodnionych przez Komisję Wspólną projektów aktów prawnych pozytywną opinię uzyskał m.in. projekt rządowego programu pod nazwą „Cyfrowa szkoła". Program pilotażowy obejmie blisko 400 publicznych szkół podstawowych z całej Polski. MEN przeznaczy na to zadanie 50 mln zł dotacji celowej, m.in. na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych, w tym laptopów i tablic interaktywnych oraz na budowę bezprzewodowej sieci internetowej w szkołach.

Wnioski samorządowców

W sprawach różnych Andrzej Porawski, sekretarz strony samorządowej, zgłosił kwestię rozwoju dróg lokalnych, która powinna zostać dołączona do spraw strategicznych. Jako że wszystko wskazuje na to, iż w nowej perspektywie finansowej UE drogi lokalne (poza podłączeniem do sieci europejskiej) nie będą mogły być finansowane ze źródeł unijnych, trzeba wspólnie zastanowić się nad rozwiązaniem problemu finansowania tych dróg.

Sekretarz zgłosił też wniosek o wsparcie doradcze ministerstwa środowiska w trakcie wdrażania ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która wprowadza duże zmiany w obszarze odpadów komunalnych. Wiceminister środowiska **Stanisław Gawłowski** zadeklarował chęć współpracy z samorządowcami, poprosił tylko o nakreślenie zakresu tematycznego problematycznych kwestii.

HANNA HENDRYSIAK

Posiedzenie Zarządu ZMP w Poznaniu

„Janosikowe" do korekty

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, które odbyło się w Poznaniu 17 lutego br., przyjęto stanowiska na temat: systemu wyrównawczego dochodów JST i zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W stanowisku w sprawie systemu wyrównawczego dochodów JST („janosikowe") uznano, że system taki jest w Polsce niezbędny.

Po rzetelnej analizie

Jednak obecnie funkcjonujący wymaga korekty, która powinna być oparta na wynikach rzetelnej analizy danych o finansach gmin, powiatów i województw. System wyrównawczy został skonstruowany w warunkach roku 2003, z uwzględnieniem ówczesnej wydajności podatków PIT i CIT. Tymczasem dokonano istotnych zmian w podatku PIT, które znacznie zmniejszyły jego wydajność, a światowe procesy gospodarcze spowodowały zmniejszenie wydajności podatku CIT. Dodatkowo system jest zniekształcony przez dwuletnie opóźnienie w jego obliczaniu. W stanowisku, opierając się na danych, zaznaczono, że wzrost wpłat z „janosikowego" jest szybszy niż wzrost dochodów, a zwłaszcza dochodów własnych JST. Efekt „spóźnienia" powoduje dodatkowo, że największy wzrost wpłat nastąpił w latach wyraźnego spadku dochodów własnych, który najbardziej dotknął największych płatników „janosikowego": Warszawę i Mazowsze. System wyrównawczy działa też zbyt głęboko, tzn. nie tylko spłaszcza występujące w dochodach własnych różnice, lecz także je odwraca, co na pewno nie było intencją ustawodawcy. Modyfikacja systemu powinna korygować zróżnicowanie dochodów JST i równocześnie uwzględniać różnice w kosztach realizacji zadań gmin, miast, powiatów i województw.

Członkowie Zarządu nie wyrazili poparcia dla obywatelskiego projektu zmian w systemie wyrównawczym, gdyż proponowane rozwiązania nie są oparte na wyliczeniach i zakładają powstanie z wpłat swoistego funduszu celowego, dysponowanie którym miałoby charakter uznaniowy. To powoduje całkowite wypaczenie sensu systemu wyrównawczego, który powinien obiektywnie i automatycznie korygować systemowe zróżnicowanie JST (obcinać „kominy" i wypełniać niedobory). Zaapelowano o pilne przeprowadzenie analizy funkcjonowania mechanizmów wyrównawczych w zmienionych warunkach prawnych i gospodarczych.

Jeden program dla miast

Drugim ważnym tematem posiedzenie była **tzw. reguła wydatkowa. Ryszard Grobelny,** prezes Związku, przedstawił informację z posiedzenia Zespołu ds. systemu finansów KWRiST z 16 lutego br., gdzie doszło do zbliżenia stanowisk w sprawie poziomu deficytu sektora samo-

System wyrównawczy dochodów JST musi być sprawiedliwy – dziś korzystają z niego m.in. zamożne jednostki – mówiono podczas spotkania Zarządu w Poznaniu. *Fot. J. Proniewicz*

rządowego. Problemem jest wciąż: limit 60%, dopisanie prawa do łączenia szkół tego samego typu i sprawa odpłatności za przedszkola niepubliczne. Propozycja ZMP dotyczy wydłużenia z trzech do pięciu lat okresu do obliczania średniej nadwyżki operacyjnej. Zarząd postanowił wystąpić do MF z prośbą o przekazanie informacji, ile samorządów jest obecnie zagrożonych niewypełnieniem art. 243 ustawy o finansach publicznych. Członkowie Zarządu wyrazili także sprzeciw wobec propozycji stałego ograniczenia deficytu jako zapisu niekonstytucyjnego i niezgodnego z traktatem z Maastricht. Ograniczenie dotyczy bowiem tylko JST – jednego podsektora finansów publicznych.

Reprezentanci miast przyjęli **stanowisko w sprawie zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,** w którym przedłożono rządowi RP wzięcie pod uwagę, przy formułowaniu stanowiska Polski na temat polityki miejskiej, ważnych z punktu widzenia miast kwestii. Zaproponowano, aby liczba miast – uczestników platformy nie była ograniczona tylko do 20 obszarów funkcjonalnych, a liczba mieszkańców nie stanowiła istotnego kryterium wyboru. Wystosowano postulat przyjęcia rządowego programu operacyjnego, którego partnerem mogłyby być bezpośrednio wybrane miasta. Doświadczenia obecnego okresu programowania wskazują, że w każdym z 16 regionalnych programów operacyjnych przyjęto zupełnie różne podejście do problematyki obszarów miejskich, a w kilku RPO całkowicie ją zignorowano.

Nieobowiązkowe diety dla sołtysów

Zarząd negatywnie zaopiniował autopoprawkę do projektu PiS **o zmianie ustawy o systemie oświaty,** a także **projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami** (Ruch Palikota). Taką samą opinię uzyskał projekt ustawy **o zmianie ustawy o samorządzie gminnym** (PiS), który wprowadza obligatoryjne diety dla sołtysów. Zwracano uwagę, że obecnie wiele gmin wypłaca je dobrowolnie, a narzucenie ich obowiązku wszystkim powinno wiązać się ze wskazaniem źródła ich finansowania. Nie zaakceptowano projektu ustawy **o zmianie ustawy o partiach politycznych** i ustawy o PIT (Ruch Palikota), ze względu na to, że wprowadzone zapisy obniżają wpływy z PIT-u.

Skrytykowano również inicjatywę poselską dotyczącą **korytarzy przesyłowych.** Dyrektor Biura ZMP **Andrzej Porawski** podkreślił, że ta kolejna „specustawa" wyjmuje praktycznie korytarze przesyłowe z procedury planowania przestrzennego i całkowicie spod kontroli gmin. – *Nie wolno robić kolejnej „specustawy", kiedy nie mamy do czynienia z sytuacją specjalną. Kiedy nie ma planu, niech to będzie decyzja lokalizacyjna, jeśli plan jest, to musi być jego zmiana* – mówił dyrektor. Członkowie Zarządu zaproponowali wprowadzenie uproszczonej procedury zmiany planu dla korytarzy przesyłowych.

W poczet miast członkowskich ZMP przyjęto Sianów.

Podczas posiedzenia w Karpaczu, 8 marca, Zarząd przyjął w poczet miast członkowskich Związku Brzozów i Międzybórz.

JOANNA PRONIEWICZ

Więcej na www.zmp.poznan.pl

Konferencja na zakończenie projektu

Model na wybiegu

Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi napotyka wciąż wiele barier i jej jakość nie jest zadowalająca – to jeden z głównych wniosków, jakie sformułowano podczas konferencji „Model współpracy", która odbyła się 21 i 22 lutego 2012 r. w Warszawie. Konferencja podsumowała systemowy projekt „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy".

Głównym celem projektu, realizowanego od września 2009 r., było zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy administracji publicznej, zwłaszcza samorządowej, i organizacji pozarządowych. Pomysłodawcom projektu chodziło ponadto o uświadomienie korzyści wynikających ze współpracy oraz o identyfikację i upowszechnienie wiedzy o dobrych praktykach współpracy obu sektorów.

Dla Departamentu Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, który pełnił rolę lidera projektu, działania podjęte w ramach tego przedsięwzięcia miały szczególną wagę ze względu na partnerstwo, w oparciu o które zostały zrealizowane.

– *Budując „Model współpracy" potwierdziliśmy sens tego partnerstwa* – mówił podczas konferencji **Krzysztof Więckiewicz,** dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w MPiPS. Przypomniał, że regulacje dotyczące współpracy międzysektorowej, a szerzej – funkcjonowania sektora pozarządowego – wprowadziła do polskiego porządku prawnego ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, znowelizowana w 2012 roku.

– *Tworząc praktyczne narzędzia, mieliśmy świadomość, że aspekty prawne to warunek konieczny, ale niewystarczający, jeśli chodzi o impuls do współpracy opartej na partnerskich zasadach* – mówił dyr. Więckiewicz. – *Sztuka budowania relacji polega na nadaniu idei partnerstwa praktycznego wymiaru, wypełnieniu jej konkretną treścią, wynikającą z kontekstu społecznego.*

Tomasz Potkański ze Związku Miast Polskich, Krzysztof Więckiewicz z MPiPS i Łukasz Waszak z Sieci SPLOT prezentują „Model współpracy".

Czas pokazał, że walor edukacyjny ustawy okazał się niewystarczający. Ministerstwo uznało, że potrzebny jest impuls, który spowoduje poruszenie wokół relacji administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Tym impulsem stał się projekt „Model współpracy", który miał też zniwelować, przynajmniej niektóre bariery utrudniające skuteczne współdziałanie.

– *Efekty projektu przerosły moje oczekiwania. Zainspirowały mnie, jeśli chodzi o to, co jeszcze można wnieść do tego ładu współpracy obu sektorów, aby skutecznie zmieniać rzeczywistość* – mówił dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego.

Projekt „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy" przyniósł konkretne wyniki i produkty do praktycznego zastosowania. Jest to, po pierwsze, publikacja *Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych*, która podaje, jakie minimalne wymagania muszą być spełnione, żeby w ogóle można było mówić o współpracy. Wysuwa też propozycję nakreślenia ram i sposobów realizacji partnerstwa zawiązywanego między JST i NGO. Produktem tego przedsięwzięcia jest też *Niezbędnik do (samo)oceny współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi*. Jest też zestaw ekspertyz oraz wskazówki ekspertów odnoszące się do najbardziej typowych problemów związanych z kulturą, komunikacją, wypracowywaniem standardów i partnerstwem. Na płycie CD dołączonej do publikacji projektowych zapisano ponadto wzory uchwał i regulaminów oraz innych dokumentów ważnych dla współpracy administracji samorządowej z trzecim sektorem, a także adresy ważnych z tego punktu widzenia stron www.

Rezultatem realizacji projektu jest ponadto nowa dziedzina badań w realizowanym przez Związek Miast Polskich Systemie Analiz Samorządowych (SAS) – dziedzina związana ze współpracą ad-

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

model współpracy

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W konferencji podsumowującej projekt wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych i samorządów z całej Polski. *Fot. 2 x E. Parchimowicz*

ministracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Również we prowadzonej od 2007 roku przez Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP i Związek Powiatów Polskich, Bazie Dobrych Praktyk pojawiła się jako wynik projektu nowa zakładka poświęcona współpracy obu sektorów. Znaleźć tam można opisy konkretnych działań realizowanych w polskich samorządach w partnerstwie z NGO-sami.

I wreszcie efekt projektu, który zaprezentowano podczas konferencji w Warszawie – *Poradnik modelowej współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych*, który powstał dzięki pracy i zaangażowaniu wszystkich partnerów projektu. Został on przygotowany na bazie teoretycznych założeń współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, które przyjęły formę *Modelu współpracy*. O ile ten ostatni wskazuje ogólną metodę budowania właściwych relacji między sektorami, o tyle *Poradnik* stanowi swego rodzaju „receptę", opisującą jak do tego modelu dochodzić.

Treści zawarte w *Poradniku* zostały wypracowane w trakcie wielomiesięcznej współpracy przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych oraz ekspertów i naukowców. Podstawą do powstania *Poradnika* były badania przeprowadzone w trakcie realizacji projektu, ale także doświadczenia autorów zajmujących się problematyką współpracy między JST i NGO.

– Poradnik *to publikacja, której celem jest usprawnienie współpracy jednostek samorządu terytorialnego – gmin wiejskich i miejskich, powiatów, a nawet samorządowych województw z organizacjami pozarządowymi. To, co znajduje się w* Poradniku, *to próba opisania współpracy w sposób systemowy. System powinien być możliwie szeroki – obejmować wiele różnych aspektów współpracy. Jednocześnie system oznacza naczynia połączone – nie jest zbiorem przypadkowych form i rozwiązań, ma w zamyśle tworzyć spójną całość* – pisze w rozdziale *Jak czytać poradnik – kilka wskazówek dla odbiorcy* **Piotr Masłowski** z Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS w Rybniku.

Liczący 240 stron *Poradnik* podzielony jest na trzy części. Po pierwsze opisuje, skąd się wziął i jakie były oczekiwania ministerstwa co do jego zawartości, podpowiada jak z niego korzystać i opisuje rozwój systemu i form współpracy po 1989 roku, próbując odpowiedzieć na pytanie, jak dochodzono do obecnej sytuacji.

Część druga *Poradnika* to jego esencja. Jest całkowicie osadzona na *Modelu współpracy* i stanowi jego formę opisową. Opiera się na zasadach wymienionych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: zasady pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Zasady te mają charakter wizyjny – dotyczą pewnego stanu pożądanego i idealnego. Są umocowane ustawowo, co ma kluczowe znaczenie dla działań podejmowanych przez administrację publiczną. W tej części *Poradnika* zasady te można znaleźć zinterpretowane na różne sposoby, w wielu różnych sytuacjach. Takie właśnie mocne ich eksponowanie w różnych kontekstach to przejaw dążenia do modelu idealnego.

Część trzecia *Poradnika* zawiera materiały dodatkowe, m.in. opisy dobrych praktyk w zakresie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, tekst o tym, jak przygotować dobry program współpracy i *Niezbędnik do (samo)oceny*.

Podczas konferencji podsumowującej projekt pojawiło się pytanie, co dalej można zrobić z *Modelem współpracy*, nawiązujące niejako do wcześniej stawianego pytania „pod co nam ten model?".

– Model *jest świetnym wynalazkiem, gdyż jest pewną ramą opisu, która niczego nie narzuca* – mówił w Warszawie **Andrzej Porawski,** dyrektor Biura Związku Miast Polskich. – Model *jako taki żadnych ram dla współpracy nie tworzy, zarysowując jedynie ramy opisu*.

Zdaniem profesora **Wojciecha Łukowskiego** z Instytutu Nauk Politycznych UW, wszystko zacznie działać wtedy, gdy partnerzy, którzy pracowali nad modelem przestaną „pokątnie" czytać dokumenty; gdy dojdzie do wymiany poglądów na poziomie lokalnym – jak to, co zapisano w *Modelu* i *Poradniku* ma się do rzeczywistości.

– *Ten* Model *to propozycja dotycząca przekraczania własnych granic* – mówił prof. Łukowski. – *Tu tkwi pewna trudność, ale oceniam, że w samorządach istnieje potencjał absorpcji tych treści. Pamiętajmy, że to, co zebrano w* Modelu, *to żadna nowość ani rewolucja. To mechanizmy i praktyki, które funkcjonują i działają*.

EWA PARCHIMOWICZ

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS
sieć splot
Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT
pozytek.gov.pl
Departament Pożytku Publicznego Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
ZWIĄZEK MIAST POLSKICH
Collegium Civitas
SOCIAL AND POLITICAL STUDIES
fawi
forum aktywizacji obszarów wiejskich
Projekt partnerski „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy"

IX Konferencja „PR w samorządzie”

Po raz pierwszy z konkursem

Tegoroczna edycja konferencji „PR w samorządzie” organizowana jest w dniach 23–25 maja br. w Katowicach pod hasłem *PROJEKT: Nowoczesny Samorząd*. Poprzednie edycje odbyły się w Kraśniku i Sosnowcu.

Organizatorami konferencji jest Grupa PRC i Urząd Miasta Katowice. Patronat honorowy nad tą imprezą objął Związek Miast Polskich, a także Unia Metropolii Polskich i wojewoda śląski.

Uczestnicy konferencji, która odbędzie się w Pałacu Goldsteinów, wezmą udział w wykładach, warsztatach i panelach dyskusyjnych, podczas których poruszone zostaną trzy kluczowe tematy: wpływ inwestycji na rozwój Jednostek Samorządu Terytorialnego (1. dzień), komunikacja (2. dzień) oraz kampanie wizerunkowe (3. dzień).

Wśród wykładowców pojawią się znani i cenieni specjaliści z branży PR, m.in. Izabella Laskowska, Barbara Labudda, Marek Skała, Sebastian Chachołek, Mariusz Sokołowski, dr Dariusz Tworzydło, dr Krzysztof Koj, dr Wojciech K. Szalkiewicz, prof. Sławomir Smyczek oraz reprezentujący miasto Katowice prezydent Piotr Uszok i Waldemar Bojarun.

W tym roku po raz pierwszy zostanie przyznana nagroda dla miast czy powiatów, które zgłoszą swoje projekty w kategoriach: najlepszy wizerunek miasta w mediach społecznościowych, najlepszy film promocyjny, najlepsza promocja projektów unijnych, najlepsza kreatywna kampania promocyjna oraz najlepsza gazeta miejska/biuletyn. Laureaci otrzymają statuetki – Kryształy PR-u. Celem konkursu jest promowanie i nagradzanie najbardziej wartościowych inicjatyw JST jako inspiratorów kreatywnych działań i rozwiązań. Kandydatów do poszczególnych kategorii zgłaszać można za pośrednictwem strony www.prwsamorzadzie.pl, na której znajduje się więcej informacji na temat konferencji. **(JP)**

URBACT II

Polski punkt kontaktowy

Konsorcjum złożone ze Związku Miast Polskich (lidera projektu), Śląskiego Związku Gmin i Powiatów oraz Instytutu Rozwoju Miast po raz drugi wygrało przetarg na prowadzenie działalności Krajowego Punktu Kontaktowego URBACT II na obszarze Polski.

Projekt będzie realizowany przez 23 miesiące od marca 2012 r. Celem działalności Punktu będzie informowanie w języku polskim o działaniach podejmowanych w ramach Programu URBACT, rezultatach realizowanych projektów oraz wszechstronne wspieranie polskich partnerów projektów URBACT. Jednocześnie Punkt będzie przygotowywał dla Sekretariatu Programu informacje dotyczące wszelkich aspektów polityki miejskiej i przygotowywania strategii w tym zakresie.

Tak jak w poprzednim okresie działalności, głównym narzędziem komunikacji z miastami będzie strona internetowa www.urbact.pl, do której linki umieszczono na głównych stronach wszystkich partnerów projektu. Dodatkowo przewidywane jest organizowanie spotkań informacyjnych, konferencji i seminariów szkoleniowych dla nowych partnerów projektów wybranych w najnowszym naborze.

***URBACT** jest europejskim programem wymiany wiedzy i doświadczeń promującym zrównoważony rozwój miejski.*

Umożliwia miastom wspólne poszukiwanie rozwiązań będących odpowiedzią na pojawiające się największe wyzwania. W szczególny sposób Program podkreśla kluczową rolę, jaką odgrywają miasta wobec coraz bardziej złożonych przemian społecznych. URBACT pomaga miastom wypracować praktyczne, innowacyjne i zrównoważone metody, łączące wymiary ekonomiczny, społeczny i środowiskowy. Umożliwia dzielenie się dobrymi praktykami i zdobytymi doświadczeniami ze wszystkimi profesjonalistami zaangażowanymi w politykę miejską w Europie. ***URBACT obejmuje 300 miast, 29 państw i 5 tys. aktywnych uczestników.***

ANNA NADOLNA

Ogólnopolskie Forum Ratownictwa

O taktyce i metodologii

24 i 25 kwietnia 2012 r. w Inowrocławiu odbędzie się XVII Ogólnopolskie Forum Ratownictwa.

Tematy tegorocznej konferencji to: metodologia badań wypadków i katastrof, taktyka działań ratowniczych, gry decyzyjne i symulatory dydaktyczne, bezpieczeństwo i porządek publiczny, a także logistyka i zabezpieczenie medyczne Euro 2012.

Forum stawia sobie za cel ocenę aktualnych rozwiązań prawnych i organizacyjnych związanych z monitorowaniem m.in. zagrożeń chemicznych, biologicznych, ekstremalnych zagrożeń pogodowych i klęsk żywiołowych. Podczas spotkania przedstawione zostaną postępy nauki o bezpieczeństwie, medycyny pracy, medycyny katastrof, medycyny sądowej w zakresie metodologii badań wypadków i katastrof. Na podstawie studium przypadku zaprezentowane zostaną osiągnięcia m.in. taktyki działania zespołów ratownictwa medycznego, ratownictwa górskiego, górniczego, morskiego i wodnego, jednostek ratowniczo-gaśniczych, grup poszukiwawczo-ratowniczych, zespołów rozpoznania biologicznego, chemicznego i radiacyjnego w wypadkach masowych.

Podczas warsztatów przedstawione zostaną możliwości wykorzystania gier decyzyjnych i symulatorów w procesie kształcenia m.in. organów administracji publicznej, służb ratowniczych, studentów ratownictwa medycznego.

W ramach Forum odbędą się ćwiczenia praktyczne „Taktyka działań ratowniczych podczas wypadków z udziałem samochodów ciężarowych”. **(EPE)**

Konkurs „SAMORZĄDOWY LIDER ZARZĄDZANIA 2012”

Na najlepsze usługi techniczne

Profesjonalizacja zarządzania w samorządach i wzrost satysfakcji odbiorców usług, czyli mieszkańców, to zasadnicze cele ogłoszonego już po raz szósty przez Związek Miast Polskich wraz z partnerami ogólnopolskiego konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania”. Do obecnej edycji mają być zgłaszane rozwiązania dotyczące: gospodarki komunalnej, komunalnej gospodarki mieszkaniowej, lokalnej gospodarki energetycznej i transportu.

Szósta edycja konkursu realizowana jest przez ZMP w partnerstwie ze Związkiem Powiatów Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji w ramach projektu „Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego (gminach i powiatach)” dofinansowanego z programu *2/POKL/5.2.1/2009 Wzmocnienie zarządzania w administracji samorządowej*.

Konkurs jest przeznaczony dla wszystkich samorządów lokalnych w Polsce. Oceny będą dokonywane w grupach jednostek o zbliżonej wielkości i charakterze, czyli: powiatów, miast na prawach powiatu i miast powyżej 50 tys. mieszkańców, miast małych i średnich (do 50 tys. mieszkańców) i gmin wiejskich.

Po raz pierwszy energia

Celem konkursu jest poprawienie jakości usług technicznych świadczonych przez administrację samorządową w takich dziedzinach jak: **komunalna gospodarka mieszkaniowa, gospodarka komunalna** (sektor wodno-kanalizacyjny, odbiór i zagospodarowanie odpadów stałych), **transport** (publiczny transport zbiorowy i zarządzanie drogami) oraz **lokalna gospodarka energetyczna.** Cel ten organizatorzy chcą osiągnąć przez wyłonienie jednostek samorządu terytorialnego, które w ostatnich latach wdrożyły we wskazanych dziedzinach nowoczesne innowacyjne rozwiązania zarządcze, zintegrowane z innymi obszarami lub narzędziami zarządzania strategicznego, a także przez upowszechnienie nagrodzonych i wyróżnionych rozwiązań wśród innych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Nowością w tegorocznej edycji konkursu jest nowa dziedzina – **lokalna gospodarka energetyczna.** Kierunkowe przykłady rozwiązań, które mogą zostać zgłoszone, obejmują takie zagadnienia jak np. alternatywne źródła energii, plany efektywności energetycznej, zrównoważone zarządzanie energią i ochrona klimatu, lokalne plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe czy edukacyjne inicjatywy samorządów dotyczące kształcenia kadr technicznych oraz promocji alternatywnych źródeł energii wśród mieszkańców gmin i lokalnych przedsiębiorców.

Innowacje przetestowane

Doświadczenia z organizowania poprzednich konkursów, utworzenie i prowadzenie Bazy Dobrych Praktyk – www.dobrepraktyki.pl – pokazały już, że jedną z najskuteczniejszych metod poprawienia jakości usług dla mieszkańców jest wdrażanie innowacji, które zostały wcześniej opracowane i przetestowane w innych jednostkach, a następnie twórczo przystosowane do własnych warunków.

Przedmiotem oceny będą przykłady rozwiązań zarządczych, służących poprawie skuteczności, jakości, efektywności i dostępności usług technicznych w wybranych czterech obszarach. Zgłoszone do konkursu przykłady działań samorządów zostaną ocenione pod kątem pięciu podstawowych kryteriów stanowiących łącznie 100% wagi oceny:

- **innowacyjności** wdrożonego rozwiązania pod względem doboru celów, ogólnego podejścia lub metod i technik działania – 20% wagi oceny;
- **skuteczności** w zwiększaniu liczby dostarczanych usług, poprawianiu ich dostępności dla mieszkańców i jakości – 20% wagi oceny;
- **efektywności** zarządczej lub efektywności kosztowej opisanego rozwiązania – 20% wagi oceny;
- **integracji** z systemem zarządzania strategicznego jednostką – 25% wagi oceny;
- **replikowalności** – łatwości adaptowania proponowanego systemu przez inne jednostki samorządu terytorialnego – 15% wagi oceny.

Finaliści w Bazie

Nagrodą w konkursie będzie dyplom i tytuł „Samorządowy Lider Zarządzania 2012” – w kategorii gmin wiejskich, miast i powiatów w każdej z dziedzin – gospodarce mieszkaniowej, gospodarce komunalnej, lokalnej gospodarce energetycznej, transporcie – którym można się posługiwać w oficjalnej korespondencji nagrodzonej jednostki samorządu z podaniem roku przyznania nagrody. Wszystkie zgłoszone praktyki, które w fazie oceny merytorycznej zostaną zakwalifikowane do finału konkursu, będą dołączone do Bazy Dobrych Praktyk (350 opisów, 650 tys. wejść na stronę), którą prowadzą wspólnie ogólnokrajowe organizacje samorządowe.

Warunkiem przystąpienia do konkursu jest przesłanie wniosku konkursowego w dwóch wersjach – elektronicznej i pisemnej w **nieprzekraczalnym terminie do 15 czerwca 2012 r.**

(JP)

Więcej informacji w broszurze konkursowej z formularzem zgłoszenia, dostępnej na www.zmp.poznan.pl, www.zgwrp.org.pl i www.zpp.pl.

Korzyści z udziału w konkursie

dla urzędu i pracowników:

- dostrzeżenie i uznanie w skali ogólnokrajowej
- szansa na wzajemne poznanie innych liderów zarządzania i wymiana interesujących doświadczeń
- wzmocnienie motywacji pracowników dzięki ewentualnemu sukcesowi w konkursie oraz podniesienie prestiż urzędu w oczach radnych i mieszkańców gminy czy powiatu

dla mieszkańców:

- poprawa jakości usług w wyniku dostępu do innowacyjnych i sprawdzonych doświadczeń innych jednostek
- poprawa standardu życia mieszkańców w dłuższej perspektywie
- poczucie satysfakcji dla radnych i mieszkańców

Obserwatorium ds. równości kobiet i mężczyzn w ramach Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) z okazji tegorocznego Międzynarodowego Dnia Kobiet ogłosiła powstanie Obserwatorium ds. równości kobiet i mężczyzn.

Celami Obserwatorium są:

- wspieranie samorządów lokalnych i regionalnych w Europie w umacnianiu i zagwarantowaniu równości płci w codziennym życiu mieszkańców oraz we wszystkich działaniach i inicjatywach lokalnych;
- wspieranie wdrażania Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w życiu lokalnym. Karta powstała w 2006 roku i sygnowało ją dotychczas blisko 1300 gmin i regionów, włączając te, do których reprezentowania zostaliśmy upoważnieni;
- pomaganie w tworzeniu, wdrażaniu i monitorowaniu lokalnych planów działania;
- stworzenie platformy wymiany doświadczeń i współpracy między samorządami lokalnymi i regionalnymi, ich krajowymi związkami; organizowanie szkoleń z ekspertami w obszarze równości płci.

CEMR apeluje do gmin i regionów o wsparcie europejskiej Karty równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym, by uczynić Europę lepszym miejscem dla wszystkich obywateli, i mężczyzn, i kobiet.

Anders Knape – Prezes Szwedzkiego Związku Władz Lokalnych i Regionów, Wiceprzewodniczący Wykonawczy Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Anne Hidalgo – I Zastępca Mera Paryża (Francja), Przewodnicząca Komitetu Równości Zjednoczonych Miast i Samorządów Lokalnych

Wolfgang Schuster – Burmistrz Stuttgartu (Niemcy), Przewodniczący Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Annemarie Jorritsma – Burmistrz Almere (Holandia), Prezes Holenderskiego Związku Gmin, Współprzewodnicząca Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)

António Costa – Burmistrz Lizbony (Portugalia), Przewodniczący Wykonawczy Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Eleni Loucaides – Radna Nikozji (Cypr)

Giorgio Orsoni – Burmistrz Wenecji (Włochy)

Kostas Askounis – Burmistrz of Kallithea (Grecja), Przewodniczący Greckiej Unii Gmin

Mariana Gaju – Burmistrz Cumpany (Rumunia), I Wiceprzewodnicząca Rumuńskiego Związku Gmin

sir Albert Bore – Radny Birmingham (Wielka Brytania), Przewodniczący Wykonawczy Rady Gmin i Regionów Europy

Jolanta Barska – Burmistrz Nysy (Polska)

Markku Andersson – Burmistrz Jyväskylä (Finlandia), Wiceprzewodniczący Fińskiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych, Wiceprzewodniczący Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Marina Lovrić-Merzel – Prefekt powiatu Sisačko-moslavačka (Chorwacja)

Alicji Grendzie
z powodu śmierci
Mamy

oraz

Annie Nadolnej
z powodu śmierci
Mamy

wyrazy serdecznego współczucia składają

Ryszard Grobelny, prezes Związku Miast Polskich, wraz z Zarządem ZMP
oraz koleżanki i koledzy z Biura ZMP

Wkładka „Samorząd Miejski" – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji".
Wydawca – Związek Miast Polskich; ul. Robocza 46 a,61–517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a,61–517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60,
www.miasta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED